

Rapport Förundersökning

Stora Gatan – S:t Persgatan och Manfred Björkqvists Allé, Sigtuna, Uppland 2004

Anders Wikström

Sigtuna Museers Uppdrags Verksamhet

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
S-193 30 Sigtuna

Tfn: 08/597 838 70

Fax: 08/597 838 83

E-postadress: anders.wikstrom@sigtuna.se

Schakt 1 fr. norr

Schakt 1 fr. norr

Schakt 2 fr. öster

Inledning

I samband med uppsättning av två kabel-TV skåp med tillhörande anslutning av ledningar skulle en arkeologisk förundersökning utföras, enligt beslut från Länsstyrelsen (Lst dnr 431-04-21874). Före igångsättandet av schaktningsarbetet skulle Swedia Networks kontakta Sigtuna museum för att bestämma tidpunkt för förundersökningen. Någon kontakt togs dock aldrig. Schaktningsarbetet utfördes utan någon arkeolog närvarande.

Baserat på resultaten från tidigare arkeologiska undersökningar i och i närheten av de nu aktuella schakten förväntades att både kulturlager och eventuellt gravar samt bogårdsmur kunde påträffas. Den arkeologiska förundersökningen skulle ha utförts genom en övervakning av schaktningsarbetet för att tillse att inga skador på fornlämningar skedde, samt dokumentation av schaktens väggar. Med anledning av de planerade schaktens djup kunde det också komma att behövas en mindre undersökning av påträffade kulturlager och eventuella gravar. Den av Sigtuna museum upprättade undersökningsplanen och kostnadsberäkningen beräknades täcka dessa kostnader.

Resultat

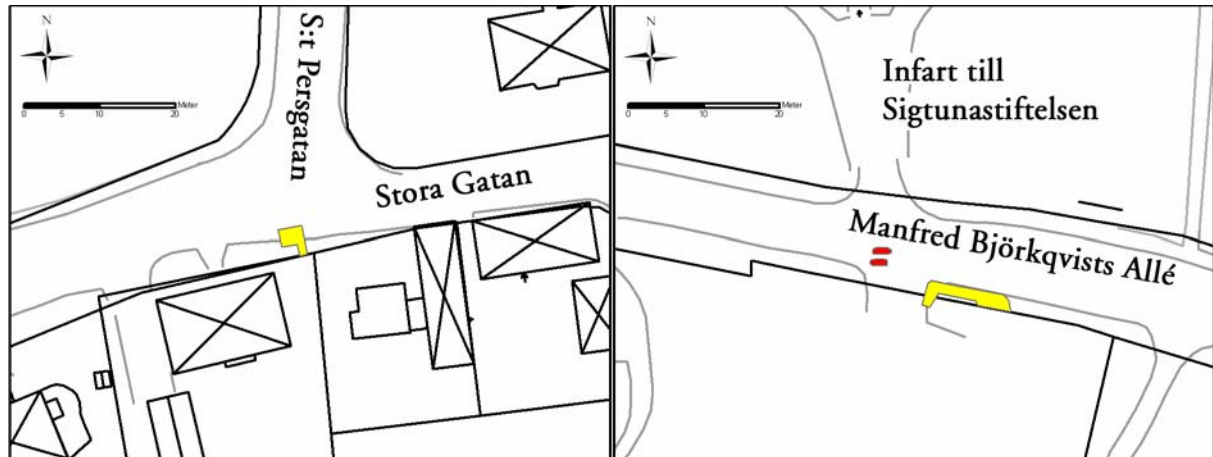
Det ena schaktet (schakt 1) togs upp i korsningen Stora Gatan och S:t Persgatan, det andra schaktet (schakt 2) togs upp i Manfred Björkqvists Allé framför infarten till Sigtunastiftelsen (figur 1).

Av en slump kunde schakt 1 dokumenteras fullt ut. Anledningen var att undertecknad hann se schaktet innan det lades igen. Det var ca 4 x 3 meter stort och som mest 1 meter djupt. Inga kulturlager iaktogs, p.g.a. omfattande nedgrävningar för el- och telekablar. Tidigare undersökningar i området kring korsningen Stora gatan/S:t Persgatan har visat att kulturlager ligger ca 0,4 – 0,8 meter under markytan. Utfyllnadslagren är som tjockast vid Stora Gatan, p.g.a. bärlager och utfyllnader för vägen, och avtar successivt in på tomterna. Längs den södra delen av Stora Gatan ligger också omfattande ledningssystem. Dessa har dock inte föregåtts av någon arkeologisk undersökning. Vid den nu aktuella platsen förväntades därför att orörda kulturlager *kunde* påträffas, men sannolikheten var liten.

Vid schakt 2 i området kring Manfred Björkqvists Allé finns sedan tidigare inga kända fornlämningar. Hösten 2003 påträffades dock ett par kristna skelettgravar i samband med schaktningsarbete för nya vattenledningar (Wikström, under tryckning). Gravarnas fyllning låg ca 0,6 - 0,9 meter under markytan och skeletten ca 1,2 meter under markytan. Utöver gravarna framkom också en stensamling, som möjligen kan tolkas som rester efter en bogårdsmur. Vid schakt 2 fanns det därför en möjlighet till att ytterligare gravar samt att delar av den eventuella bogårdsmuren kunde påträffas.

De nyligen påträffade kristna skelettgravarna och den eventuella bogårdsmuren är mycket viktiga ur forskningssynpunkt. Detta beror på att gravarna är de hittills mest västligt förekommande gravarna som har påträffats i Sigtuna. Den eventuella bogårdsmuren kan också tyda på att det rör sig om en helt okänd kyrkogård och därmed en okänd kyrka. Det finns dock en möjlighet till att en eventuell kyrka och kyrkogård på platsen kan vara S:t Göran, som första gången omnämns i medeltida källor på slutet av 1200-talet, men vars plats hittills är okänd. Enligt Aschaneus ska den ha legat väster om Sigtuna. Det som talar mot denna teori är att de påträffade gravarnas fyllning saknar kalkbruk samt att de har armställning A, vilket snarare tyder på en tidigmedeltida datering. Det *kan* m.a.o. röra sig om en helt okänd kyrka.

Eftersom en arkeolog inte var närvarande vid schaktningsarbetet kunde skador på eventuella gravar och den förmodade bogårdsmuren inte undvikas. Vidare kunde ingen dokumentation utföras mer än fotografering och uppmätning av schaktets utbredning, vilket innebär att frågetecknen kring den eventuella bogårdsmuren och kyrkogården kvarstår.

Figur 1

I samband med nedsättning av två kabel-TV skåp utfördes schaktningsarbeten dels i korsningen Stora Gatan/S:t Persgatan (schakt 1 till vänster), dels i Manfred Björkqvists Allé framför infarten till Sigtunastiftelsen (schakt 2 till höger). Schakten är markerade med gult. Vid schakt 2 påträffades ett par gravar (markerade med rött) vid en undersökning 2003. Det nu aktuella schaktningsarbetet utfördes utan någon arkeolog närvarande trots beslut från Länsstyrelsen. Skala 1:1000

Referenser

Wikström, A. under tryckning. Rapport Arkeologisk förundersökning. Manfred Björkqvists Allé, 2003. Meddelanden och Rapporter från Sigtuna Museum nr 15

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-04-21874
Uppdragsgivare:	Swedia Networks
Kvarter/område:	Stora Gatan/S:t Persgatan och Manfred Björkqvists Allé
Socken:	Sigtuna stad
Landskap:	Uppland
Ek kartblad:	
Typ av undersökning:	Arkeologisk Förundersökning
Fältarbetstid:	maj
Fältarbetspersonal:	Anders Wikström
Dokumentationsmaterial:	7 digitala fotografier